

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
Навчально-науковий інститут денної освіти
 Кафедра міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин
СИЛАБУС
 навчальної дисципліни
«Зовнішньоекономічна діяльність підприємства»
 на 2024-2025 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	4 курс, 8 семестр
Освітня програма/спеціалізація	«Міжнародна економіка»
Спеціальність	051 Економіка
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Ступінь вищої освіти	бакалавр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Пожар Артем Анатолійович
к.е.н., доцент
кафедри міжнародної економіки та
міжнародних економічних відносин

Контактний телефон	+38099 5043858
Електронна адреса	puet.me@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна http://www.memev.puet.edu.ua/stud.php он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	https://www2.el.puet.edu.ua/zo/course/view.php?id=1005

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Формування системи теоретичних знань і набуття навичок щодо забезпечення економічної ефективності зовнішньоекономічної діяльності в різних сферах бізнесу.
Тривалість	6 кредити ЄКТС/180 годин (лекції 18 год., практичні заняття 54 год., самостійна робота 108 год.)
Форми та методи навчання	Форми: лекції та практичні заняття в аудиторії, самостійна робота поза розкладом Методи: симуляційні, дискусійні ігри; мозковий штурм; метод кейсів, ситуаційний аналіз
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; тестування; поточна модульна робота Підсумковий контроль: екзамен
Базові знання	Наявність знань з міжнародної макроекономіки, міжнародної мікроекономіки, міжнародної економічних відносин, міжнародного бізнесу, економічного аналізу в

	міжнародному бізнесі, міжнародних фінансів.
Мова викладання	Українська

**Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна,
програмні результати навчання**

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
<ul style="list-style-type: none"> • ПРН 1. Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу. • ПРН 3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки • ПРН 4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем • ПРН 7. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки • ПРН 9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави • ПРН 11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин • ПРН 20. Оволодіти навичками усної та письмової професійної комунікації державною та іноземною мовами • ПРН 24. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей 	<ul style="list-style-type: none"> • ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні • СК 5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави • СК 16. Здатність використовувати професійно-профільовані знання й практичні навички при здійснюванні контрольних-аналітичних функцій при зовнішньоекономічній діяльності організації

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
<ul style="list-style-type: none"> ПРН 26. Здійснювати комплексний аналіз фінансового стану підприємства, формувати фінансові результати діяльності організації, здійснювати фінансове прогнозування і планування на підприємстві 	

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Основи здійснення зовнішньоекономічної діяльності		
<p>Тема 1. Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку національної економіки.</p>	<p>Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування</p>	<p>Презентація та захист доповіді за наступною тематикою:</p> <ol style="list-style-type: none"> Особливості формування і реалізації зовнішньоекономічної стратегії держави на сучасному етапі. Практичні приклади реалізації національних принципів ЗЕД. Загальний аналіз попереднього досвіду і перспектив розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України. Розвиток нових форм зовнішньоекономічних зв'язків в Україні. Вплив розміру країни на її участь у міжнародній торгівлі.).
<p>Тема 2. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні</p>	<p>Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування</p>	<p>1) Презентація та захист доповіді за наступною тематикою:</p> <ol style="list-style-type: none"> Торгові договори і торгові угоди. Види торгово-політичних режимів. Класифікація підприємств, що діють на світовому ринку. Міжнародні договори,

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
		<p>національне законодавство України та торгові звичаї як основні джерела правового регулювання зовнішньоекономічних контрактів.</p> <p>5. Особливості застосування на практиці Конвенції ООН «Про договори міжнародної купівлі-продажу товарів».</p> <p>2) Мозковий штурм на тему «Формування системи регулювання ЗЕД України: проблеми та перспективи».</p>
<p>Тема 3. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності</p>	<p>Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування</p>	<p>1) Презентація та захист доповіді за наступною тематикою:</p> <p>1. Особливості сучасної тарифної політики України та інших держав.</p> <p>2) Практична робота. Передбачає роботу в комп'ютерному класі з програмним комплексом MD Office під керівництвом викладача. Заняття має тренувальний характер і передбачають виконання розрахункових робіт – вирішення конкретних завдань щодо визначення митної вартості товарів.</p>
<p>Тема 4. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності</p>	<p>Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування.</p>	<p>Презентація та захист доповіді за наступною тематикою:</p> <p>1. Контингентування та ліцензування, їх вплив на рівень цін.</p> <p>2. "Добровільні" обмеження експорту та встановлення мінімальних імпортних цін.</p> <p>3. Ембарго: відкрита і завуальована форми, причини</p>

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
	Поточна модульна робота	і наслідки введення. 4. Методи "прихованого протекціонізму". 5. Фінансові методи стимулювання експорту. Оцінка експортного потенціалу України. 6. Демпінг і антидемпінг. Порядок визначення показників "демпінгова маржа" і "школа від демпінгу"
Модуль 2. Форми та види зовнішньоекономічної діяльності		
Тема 5. Форми виходу підприємства на зовнішні ринки.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Презентація та захист доповіді за наступною тематикою: 1. Критерії вибору форм виходу підприємств на зовнішні ринки. 2. Всесвітня мережа Інтернет як інструмент ЗЕД. 3. Інтернет як засіб ділового спілкування і комунікації. 4. Інтернет як засіб маркетингового дослідження ринку. 5. Інтернет як засіб електронної комерції, реклами. 6. Інтернет – магазини.
Тема 6. Торговельно-посередницька діяльність на зовнішньому ринку	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	1) Презентація та захист доповіді за наступною тематикою: 1. Класифікація посередників за обсягом повноважень і місцем на ринку 2. Способи винагороди посередників: переваги і недоліки. 3. Порівняльний аналіз різних варіантів організації збуту посередниками. 2) Мозковий штурм на тему: «Інструменти захисту прав сторін при різних варіантах організації збуту посередниками: світова

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Тема 7. Компенсаційна торгівля у сфері зовнішньоекономічної діяльності	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	практика та реалії України» Презентація та захист доповіді за наступною тематикою: 1. Операції натурального обміну. 2. Операції, які передбачають участь продавця в реалізації товарів, запропонованих покупцем. 3. Співробітництво на комерційній основі, виробнича кооперація, франчайзинг, операції з давальницькою сировиною.
Тема 8. Структура і зміст зовнішньоекономічних контрактів	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Презентація та захист доповіді за наступною тематикою: 1. Міжнародні договори, національне законодавство України та торгові звичаї як основні джерела правового регулювання зовнішньоекономічних контрактів. 2. Методика аналізу виконання контрактних зобов'язань підприємства і динаміки експорту товарів. 3. Особливості визначення опублікованих та розрахункових цін. 4. Валюта ціни, валюта платежу та перерахунок валют у зовнішньоторговій угоді. 5. Технічні і комерційні поправки до ціни. 6. Умови розрахунків: платіж готівкою, авансовий платіж, платіж у кредит. Заходи проти неплатежу.
Тема 9. Транспортне обслуговування зовнішньоекономічної діяльності	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення	Презентація та захист доповіді за наступною тематикою: 1. Транспортні операції: алгоритм планування, роль транспорту у зовнішній

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
	матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування. Поточна модульна робота	торгівлі та специфічна відмінність транспортних послуг. 2. Залізничні перевезення. Вплив Укрзалізниці в розвиток зовнішньоекономічного стану країни: транзитні перевезення, методика визначення ціни та специфіка страхування вантажу. 3. Страхування транспортних ризиків: види, причини, підходи, методика.

Інформаційні джерела

1. Артеменко І. А. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства. URL: <http://www2.el.puet.edu.ua/st/course/view.php?id=3194>
2. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності : підручник. – 5-те вид., перероб. та допов. ; Університет ДФС України. Ірпінь : 2019. 410 с. URL: http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/4007/1/2830_IR.pdf
3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Зовнішньоекономічна діяльність : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 355 с.
4. Дунська А.Р., Жалдак Г.П. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: навч. посіб. до вивчення дисципліни для студ. галузі знань 07 Управління та адміністрування, за спеціальністю 073 Менеджмент. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 64 с.
5. Дятлова В.В, Положенцева К.В. Зовнішньоекономічна діяльність України: регіональні особливості, тенденції та напрями розвитку. Вісник економічної науки України. 2020. № 1 (38). С. 73-78.
6. Загородній А.Г. Зовнішньоекономічна діяльність: Термінологічний словник / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк. – Київ : Кондор, 2017. – 168 с.
7. Зінчук Т., Ковальчук О. Міжнародні економічні відносини та зовнішньоекономічна діяльність. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 511 с.
8. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : опорний конспект лекцій / НАН України. Київ, 2017. 279 с.
9. Зовнішньоекономічна діяльність України в системі глобальних конкурентних відносин: агропродовольчий вимір : монографія / за ред. д-ра екон. наук, проф. О. І. Павлова ; Одес. нац. акад. харч. технологій, Каф. економіки пром-сті. Одеса : Астропринт, 2019. 269 с.
10. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : підручник / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А. А. Мазаракі та д-ра екон. наук, проф. Т. М. Мельник ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 651 с.
11. Калініна О. М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навч.

посіб. / Нац. авіац. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т». Харків : ХАІ, 2021. 47 с.

12. Конспект для підготовки до ЄФВВ з політології та міжнародних відносин. 2024.

13. Котиш О.М., Мілько І.В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: організація та управління: навчальний посібник. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 183 с.

14. Макарова О.В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: конспект лекцій. Луцьк: ПП «Поліграфія», 2020. 90 с.

15. Педченко Н.С., Стрілець В. Ю. Державна підтримка розвитку малого підприємництва в умовах євроінтеграційних процесів України : монографія. Полтава : ПУЕТ, 2022. 250 с. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/11897>

16. Румянцев А., Румянцева Н. Зовнішньоекономічна діяльність. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 300 с.

17. Ткаченко А. М., Дідченко О. І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навч.-метод. посіб. для студентів ВНЗ / Держ. ВНЗ «Укр. держ. хім.-технол. ун-т». Дніпро : ДВНЗ УДХТУ, 2017. 353 с.

18. Хрупович С. Є. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навчальний посібник. Тернопіль : ТНТУ, 2017. 137 с. URL: http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/22432/5/Navch_Posibnyk-ZED_2017.pdf

19. Чернишова Л. О., Козуб В. О., Носач Л. Л., Величко К. Ю. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : практикум : навч. посібник. – Харків : «Видавництво «Форт», 2017. 238 с.

20. Mankiw N. Business Economics. 2024. 592 p.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>

2. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 № 4495-VI(поточна редакція від 15.05.2021 р.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

3. Офіційний сайт Інкотермс 2020 в Україні. URL: <https://incoterms2020.com.ua/terms>

4. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України URL: www.me.gov.ua

5. Офіційний сайт Національного банку України URL: www.bank.gov.ua

6. Офіційний сайт Державної служби статистики України URL: www.ukrstat.gov.ua

7. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України <http://sfs.gov.ua/>

8. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України. URL: <http://www.mfa.gov.ua/mfa/ua;>

9. Офіційний сайт Міністерства інфраструктури України. URL: [http://www.mtu.gov.ua/;](http://www.mtu.gov.ua/)

10. Офіційний сайт торгово-промислової палати України. URL: <http://www.ucci.org.ua/ua/main.html;>

11. Офіційний веб-сайт Державної служби експортного контролю України. URL: <http://www.dsecu.gov.ua>

12. Офіційний сайт Міжнародної торгової палати. URL: <http://www.iccwbo.org/>;

13. Офіційний сайт Європейського Союзу. URL: <http://www.europa.eu.int>

14. Про валюту і валютні операції: Закон України від 28.04.2020 № 2473-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>.

15. Про Митний тариф України: Закон України № 674-IX від 06.04.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/674-20#Text>

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

- Пакет програмних продуктів Microsoft Office.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика оцінювання здобувачів вищої освіти. Завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Положення про організацію освітнього процесу <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/polozhennya-pro-organizaciyu-osvitnogo-procesu.pdf>.

Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_kryt_ocinyuvannya.pdf.

Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/poryadok-likvidacziyi-zdobuvachamy-vyshhoyi-osvity-akademichnoyi-zaborgovanosti.pdf>.

Положення про повторне навчання https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_pro-povt-navch.pdf.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності. Студенти мають свідомо дотримуватися «Положення про академічну доброчесність»; списування під час виконання поточних модульних робіт та тестування заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

В ПУЕТ діють:

Кодекс честі студента https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_studenta.pdf.

Положення про академічну доброчесність https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_akadem_dobrochesnist.pdf.

Положення про запобігання випадків академічного плагіату <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro->

[zapobigannyavypadkam-akademichnogo-plagiatu.pdf](https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf).

Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:

Положення про порядок перезарахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf.

Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozha_pro_akademichnu_mobilnist.pdf.

Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-poryadok-vyznannya-rezultativ-navchannya-zdobutyh-shlyahom-neformalnoyi-ta-abo-informalnoyi-osvity.pdf>; *інфографіка* (розділ Освіта/Організація освітнього процесу/Неформальна освіта) <https://puet.edu.ua/neformalna-osvita>. Визнанню можуть підлягати результати навчання, отримані у неформальній освіті, що за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як навчальній дисципліні в цілому, так і її окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, які передбачені робочою програмою (силабусом) даної навчальної дисципліни.

Політика вирішення конфліктних ситуацій:

Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-pravylya-vyrishennya-konfliktnyh-sytuacij-u-puet.pdf>.

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_pro-apel_pidscontr.pdf.

Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi>.

Політика підтримки учасників освітнього процесу:

Психологічна служба: <http://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet>.

Студентський омбудсмен (Уповноважений з прав студентів) ПУЕТ <http://puet.edu.ua/other-divisions/studentskyj-ombudsmen-upovnovazhenyj-z-prav-studentiv-puet>.

Уповноважений з прав корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi>.

Безпека освітнього середовища: Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності» <http://puet.edu.ua/pro-puet/bezpeka-zhyttyediyalnosti>.

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-4): обговорення матеріалу занять (5 балів); виконання навчальних завдань (5 балів); тестування (10 балів); поточна модульна робота (10 балів)	30
Модуль 2 (теми 5-9): обговорення матеріалу занять (5 балів); виконання навчальних завдань (5 балів); тестування (10 балів); поточна модульна робота (10 балів)	30
Поточне оцінювання	60
Екзамен	40
Разом	100

Перелік активностей для отримання додаткових балів

Види робіт	Максимальна кількість балів
Участь у студентському науковому гуртку «Глобус»	5
Участь у наукових студентських конференціях	10
Підготовка наукового проєкту	10

Примітка: додаткові бали додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, яка не може перевищувати 100 балів.

**Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення
навчальної дисципліни**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни